

СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Василішин С.І., к.е.н., старший викладач,
Харківський національний аграрний університет
імені В.В. Докучаєва*

Адаптація підприємств до умов ринкового середовища, нестабільність зовнішнього середовища та поглиблення внутрішніх загроз призводять до зниження рівня економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, від рівня якої залежать їх кінцеві результати господарювання, фінансовий стан та конкурентоспроможність.

Реалії ринкової економіки вимагають принципово нових підходів до формування та підвищення ефективності функціонування вітчизняних сільськогосподарських підприємств, що актуалізує наукові дослідження з означених питань.

Проблематика економічної безпеки знайшла своє відображення у численних працях вітчизняних науковців, серед яких О.М. Бандурка, А.С. Полянська, Г.В. Козаченко, М.В. Фоміна, Т.М. Гордієнко, В.В. Третяк, В. Крутов, Є. Бобров, В.О. Ткач та багатьох інших. Ці вчені внесли значний вклад в розвиток понятійно-категоріального апарату, класифікації загроз, складників та компонентів економічної безпеки господарюючих суб'єктів та надали рекомендації щодо її зміцнення в умовах нестабільної економіки.

Проте, питання теоретичної сутності та складників економічної безпеки сільськогосподарських підприємств вивчені не достатньо глибоко, та потребують подальшого дослідження, що і зумовило вибір теми дослідження.

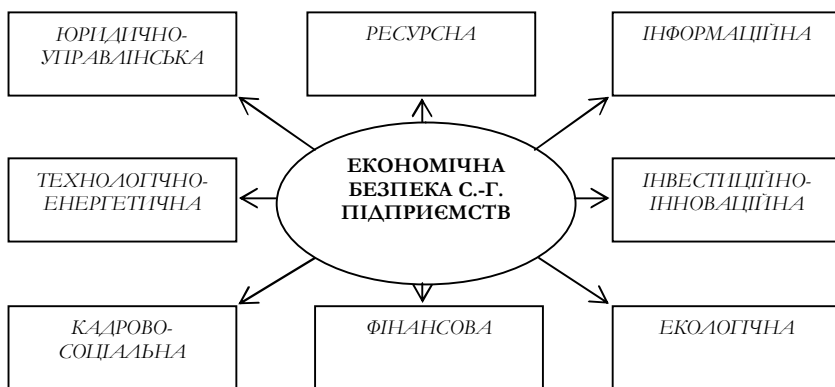
На думку професора В. Крутова, сталий розвиток економіки держави прямо залежить від поліпшення інвестиційного клімату, створення гарантованих умов для захисту прав власника й інвестора, підвищення корпоративної безпеки. Саме у сфері корпоративної безпеки підприємництва склалася важка та непрогнозована ситуація [1].

Із вказаною думкою вченого можна цілком погодитись, оскільки безпека ведення бізнесу (комерційна безпека) передусім є запорукою збереження національної безпеки країни, безпеки її економіки. В той же час, сільськогосподарське виробництво, його місце у розвитку суспільства є запорукою та гарантом продовольчої безпеки, без якої

неможливо забезпечити населення життєво необхідними продуктами харчування.

Саме поняття економічної безпеки, яке в рамках окремої науки дістало назву «екосестейт» (від англ. economic security of stste), покликане займатися визначенням загроз економіці, їх джерел, потужності та спрямованості, з'ясуванням їх сутності, розробці заходів їх нівелювання [2].

У країнах Західної Європи концепція економічної безпеки формувалась на базі усвідомлення поняття «безпека», яке з'явилося наприкінці XII століття і трактувалось як стан відсутності або нейтралізації загроз, небезпеки, а також створення умов та соціальних інститутів, що його забезпечують [3].

Рис. 1. Складові економічної безпеки с.-г. підприємств

Джерело: власна розробка.

Зазначимо, що принципово трактування економічної безпеки залежить із позицій її функціонування – статичної чи динамічної, зовнішньої чи внутрішньої, на рівні країни чи підприємства.

На сьогодні досить багато різних думок щодо складників економічної безпеки. Враховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, пропонуємо наступні її компоненти (рис. 1).

Також варто пам'ятати, що формування регіональної системи економічної безпеки передбачає врахування специфічних ознак економічного розвитку регіону. Результати дослідження основних

параметрів соціально-економічного розвитку регіонів України, проведені В.О. Ткач, показали значний рівень їх диференціації [4].

Отже, під економічною безпекою сільськогосподарських підприємств варто розуміти сукупність інструментів нівелювання загроз внутрішнього та зовнішнього середовища з метою отримання максимального прибутку та мінімізації фінансових ризиків. При цьому, серед об'єктів економічної безпеки, що вимагають захисту, ми виокремлюємо юридично-управлінську, ресурсну, інформаційну, технологічно-енергетичну, інвестиційно-інноваційну, кадрово-соціальну, фінансову та екологічну складові.

Література.

1. Крутов В. Безпека підприємництва як невід'ємна складова економічного розвитку країни / В. Крутов // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 12. – С.147-149.

2. Куркін М.В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств: навч. посібн. / М.В. Куркін, В.Д. Понікаров, Д.В. Назаренко // Х.: ФОП Павленко О.Г., ВД «НЖЕК», 2010. – 300 с.

3. Основи економічної безпеки: [підручник] / О.М. Бандурка, В.С. Духов, К.Я. Петрова, М. Черняков. – Х.: Вид-во Нац.ун-ту внутр. справ, 2003. – 236 с.

4. Ткач В.О. Система економічної безпеки регіону: аналіз та перспективи / В.О. Ткач // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2011. – № 2. – С. 165-168.

МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА: ВИДИ, ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИПЛАТИ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

**Грибовська Ю.М., к.е.н.,
Полтавська державна аграрна академія**

Відповідно до ст. 9 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII підприємства, установи, організації в межах своїх повноважень та за рахунок власних коштів можуть установлювати додаткові, порівняно із законодавством, трудові й соціально-побутові пільги для працівників, зокрема – проводити виплату співробітникам матеріальної допомоги [2].

За характером виплати матеріальна допомога, що надається працівникам, поділяється на систематичну та разову.